

Strengere KNMG-gedragsregels inzake de kwakzalverij: *here comes the sun!*

C.N.M. Renckens

In het vorige NTtdK (1, 2008: 6-8) beschreven wij de voorgeschiedenis van de discussie over de herformulering van de KNMG-gedragsregels inzake alternatieve geneeswijzen en wij waren pessimistisch over het uiteindelijke resultaat. Wij voorspelden zelfs dat de KNMG-oprichters die de wetenschap als grondslag voor het medisch handelen hoog in het vaandel hadden, zich binnenkort in hun graven aan de spildraai zouden gaan overgeven.

Na de drie bijeenkomsten in de KNMG-districten Zwolle/Flevoland, Haarlem en Dordrecht volgde het slotdebat op 29 november 2007 december in de Domus Medica. Daar kwamen ook alternatieve artsen aan het woord, enkelen zelfs als spreker. Vervolgens werd het stil en werden de nieuwe regels opgesteld naar de KNMG-leiding om daarna door de Federatiepartners te worden goedgekeurd. Dit alles buiten de publiciteit. Optimistisch over het eindresultaat waren wij zeker niet. Voorzitter Holland voelde zich min of meer gedwongen de regels weer eens onder de loep te nemen, maar deed dit kennelijk *contre coeur* en was bepaald niet ongelukkig met het oude standpunt, dat in een naschrift onder zes boze ingezonden brieven in *Medisch Contact* van 9 februari 2007 (p. 257) nog eens werd samengevat: het toepassen van alternatieve geneeswijzen door niet-artsen werd afgewezen en de hun juridisch geboden ruimte werd bedreurd. Het verbieden van alternatieve behandelwijzen door artsen zou 'van weinig realiteitszin getuigen' en ook geen 'effect hebben in een marktgerichte en patiëntgestuurde gezondheidszorg'. Arrogant stelde de KNMG-leiding tenslotte dat men in de brieven (onder andere afkomstig van mevrouw Borst-Eilers, Martijn ter Borg, kinderarts Van Leeuwen en ondergetekende) geen steekhoudende argumenten tegen deze opvatting was tegengekomen. Op 9 maart riep de cardioloog Dijkgraaf de KNMG op om netter, inhoudelijk en minder aanmatigend te reageren op de 'zes prachtige brieven'. Een reactie van de KNMG bleef uit, hoewel er meer brieven kwamen.

Op 10 mei gaf Holland een interview aan *Mednet Magazine*, waarin hij nota bene stelde dat het nog helemaal niet duidelijk was of er

wel een wijziging zou komen. Hij schatte dat 10% van zijn leden tot de felle tegenstanders behoorde, 10% tot de voorstanders en de rest zou een gedoogbeleid voorstaan. Dit zou niet veel veranderd zijn in de afgelopen vijftien jaar, aldus Holland.

In diezelfde periode bracht de KNMG resultaten naar de buiten van een steekproef onder 5000 artsen, die een respons had van 1700 (=35%) opgeleverd. Minder dan de helft vond ook dat alleen artsen alternatieve geneeswijzen zouden mogen toepassen, terwijl 20% vond dat artsen dat juist nooit zouden mogen doen. Veel artsen gedogen het als hun patiënten naar een alternatieve genezer gaan, maar een aanzienlijk percentage verwijst zelf actief naar alternatieven: 1,4% naar de paranormale genezer, 3,3% naar de natuurgenezer, 4,3% naar de antroposoof, 10,9% naar een homeopaat, 15,8% naar de acupuncturist en wel 39,5 % naar manuele genezers. Afraden van deze demarches werd gedaan in resp. (zelfde volgorde als hierboven) 63%, 37%, 23%, 19%, 6,5% en 5,8%. En 31% vond nog eens dat nascholingen op het terrein van alternatieve behandelwijzen moesten worden geaccrediteerd als erkende nascholing. Al met al een verdeeld beeld, dat – naar onze vrees – de KNMG-leiding vrij spel zou kunnen geven. De discussie over de accreditatiepunten werd in mei 2007 weer actueel door het tweede Fusioncongres van District VI uit Rotterdam, dat door de medisch specialisten via het ABMS als erkende nascholing werd geaccepteerd. Protesten daartegen door de VtdK hielpen niet. Door VtdK-bestuurslid werd het KNMG-district als 'afvallig' betiteld, maar KNMG-directeur Wigtersma wenste die kwalificatie niet over te nemen, weinig zeggenschap als hij ook had over de districten. En Holland stelde

Nicolai, alternatieve
ridder

tezelfdertijd in *Medisch Contact* dat de discussie over de gedragsregels nog 'open was' en dat het lang niet zeker was of het standpunt zou worden aangepast. Het geaccrediteerde Fusioncongres, gesponsord door talrijke kwakzalversbedrijven en -clubs, ging door en de feestvreugde werd nog verhoogd door de koninklijke onderscheiding die de Rotterdamse loco-burgemeester er uitreikte aan de homeopathisch arts Nicolai.

Begin december stelde Holland – alweer tegenover *Mednet Magazine* – dat hij 'over eieren moest lopen', gezien de verdeeldheid in zijn achterban en de uitspraken van Wigersma, die zijn VtdK-gehoor in Zwolle flink sarde met zijn relativerende opmerkingen en zijn 'welgemeende waarschuwingen' over de vermeende pro-alternatieve lobby van de NCPF, wezen in dezelfde richting. Ook tegenover *de Volkskrant* gaf Wigersma niet thuis: in de dagelijkse praktijk liep alles prima en het huidige debat was volgens hem 'opgestookt door enkele antikwakzalactivisten en wetenschappers'. Hij verwees zelf toen hij nog huisarts

was regelmatig patiënten met hoofdpijn naar de acupuncturist en mensen met rugpijn naar de manueel therapeut. Een verbod zou ook averechts werken, want 'dan gaat de boel', Wigersma dixit, 'ondergronds en dan ben je nog verder van huis.'

In het dubbeldikke *Kerstnummer* van *Medisch Contact*, het officiële orgaan van de KNMG, verscheen vervolgens een advertentie van een halve pagina waarin de uit zijn beroep gezette Millecama-arts Broekhuysse reclame maakte voor zijn nieuwe boek *Het vluchten van Sylvia*. En passant werd er gewaarschuwd tegen de Vereniging tegen de Kwakzalverij en zijn voorzitter, een braaf KNMG-lid.

En zo leek het er opnieuw op dat de KNMG en zijn organen niet erg alert waren tegen de gevaren der kwakzalverijen en haar propagandisten. (*Medisch Contact* zou later na een oproep van Van der Smagt overigens verklaren dat deze advertentie niet had gemoegen.) De laatste schrik kwam toen er een uitspraak kwam van de zogenaamde tuchtraad van de Maatschappij ter Bevordering der

HET VLUCHTEN VAN SYLVIA.
Zelf kiezen moet kunnen
Dat is een burgerrecht.

Na het succesvolle boek "Vluchten kan niet meer" heeft Drs C.J.M. Broekhuysse, uw ex-collega, een nieuw boek geschreven "Het vluchten van Sylvia".

Hierin wordt beschreven waarom Sylvia in het Alternatieve vluchtte nadat ze regulier de deur was geweest. Daarnaast wordt beschreven hoe inquisitief een Tuchtcommissie kan zijn.

U vindt een opsomming van een aantal ongeneeslijke ziekten waarvan de oorzaak is opgespoord en waarvoor de vaak eenvoudige oplossing wordt gegeven.

Laat u niet (mis) leiden door de antikwakzalversclub van de heer Renckens. Lees dit verhelderende boek. Filosofeer mee en denk mee in het belang van uw patiënten, uzelf en onze volksgezondheid.

Alleen te bestellen bij Praktijk de Nieuwe Ham
tel.030-6775652
fax :030-2238888
e-mail denieuwehampraktijk@planet.nl
diagnoz@wanadoo.nl

Kosten zijn € 22,50 excl. verzendkosten

**Broekhuysse,
onverbeterlijk**

Orthomoleculaire Geneeskunde MBOG in de zaak tegen de Roosendaalse genezeres Carine Bolijn. Want wat was het geval? Nadat de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) in de persoon van E. Schoemaker (regio zuidoost Nederland) in het najaar van 2007 een klacht tegen de orthomoleculaire therapeute Carine Bolijn had ingediend bij dit schertscollege, heeft dat natuurlijk inderdaad besloten haar, die verbonden was aan het Integraal Medische Centrum Maria Magdalena te Roosendaal, haar erkenning te ontnemen. Het voor veel geld verkopen van verdunde jenever, het gebruik van de wichelroede en het vaststellen van nieuwbedachte bacteriën en ziekmakers: het kon geen genade vinden in de ogen van het tuchtcollege. Volgens de berichtgeving acht de inspecteur eventuele strafrechtelijke vervolging kansrijker nu Bolijns eigen 'beroepsgroep' zich van haar heeft gedistantieerd. Dat deze beroepsgroep zich vooral bezig houdt met het bij iedereen die zich beschikbaar stelt voedingsdeficiënties en vitaminegebrek diagnosticeren om hun slachtoffers vervolgens voedingssupplementen in de maag te splitsen, dat was voor de IGZ kennelijk geen bezwaar om het spel van de MBOG mee te spelen. En met deze erkenning van de officiële IGZ op zak was men daar maar al te graag bereid een beroepsgenote te slachtofferen.

Was deze IGZ-manoeuvre al onbegrijpelijk en laakbaar, nog verbaasder waren wij te lezen wie als voorzitter van dit MBOG-tuchtcollege optrad: mevrouw mr.L.F. Markenstein. Die naam die kenden wij wel: ze is beleidsmedewerker van de enige echte KNMG! Die club was toch ooit opgericht om kwakzalvers van echte medici te onderscheiden en de twee petten die mevrouw Markenstein zich nu heeft aangemeten maken haar volstrekt ongeloofwaardig als medewerker van de KNMG, die zich erop laat voorstaan de geneeskunde en volksgezondheid in ons land te willen bevorderen. KNMG-voorzitter Holland kon natuurlijk niets ander doen dan haar op staande voet te ontslaan. Maar van enige actie tegen deze afvallige medewerker is niets gebleken. Ik werd bijkans gek: als die gedragsregels nu ook nog zouden tegenvallen, dan was opzegging van mijn KNMG-lidmaatschap – hoe betreurenswaardig ook – het enige wat mij nog zou resten.

De nieuwe regels • Kort daarop werden de nieuwe regels wereldkundig gemaakt in een persbericht en werd ervan een samenvatting gepubliceerd op een onopvallende plaats ('Federatienieuws') in *Med Contact* van 11 april (G. van Dijk, pag. 649). En het viel alles mee! Alleen degenen, die hadden gehoopt op een volledige afwijzing van alternatieve geneeswijzen

door de KNMG, zullen wellicht teleurgesteld zijn, maar ieder ander zal het moeten toegeven: het nieuwe KNMG-regiem is een duidelijke verbetering t.o.v. de oude situatie. De KNMG-richtlijnen zijn nu weer in lijn met de recente tuchtrechtelijke uitspraken tegen alternatieve artsen, die gebaseerd waren op overwegingen die in de KNMG lange tijd niet gehoord werden. Zelfs de woordkeuze is uitstekend: gebruikte en accepteerde de KNMG tot voor kort nog het ergerlijke eufemisme 'complementair', thans wordt deze terminologie als te 'verwarrend' afgewezen en is gekozen voor de term 'niet-reguliere behandelwijzen'. De regels maken zeer duidelijk dat artsen zich niet mogen onttrekken aan hetgeen hen in hun opleiding is geleerd, zich niet mogen distantieëren van regulier gestelde diagnoses, altijd moeten (blijven) wijzen op mogelijk effectieve reguliere therapieën, er goed op moeten wijzen als men van een reguliere op een alternatieve therapie overstapt en effectief wordt het veel gehoorde pro-alternatieve argument ontzenuwd als dat alternatieve geneeswijzen vergeleken kunnen worden met nog experimentele geneeswijzen. Ook zogenaamd uitbehandelde of onbehandelbare patiënten zijn niet meer vogelvrij, want in die situatie dient troost, begeleiding, palliatie en aandacht voor het welzijn te prevaleren boven het inroepen van behandelwijzen van niet-bewezen werkzaamheid.

Een categorisch verbod op het toepassen van niet-reguliere behandelwijzen was natuurlijk beter geweest, maar dat is net niet gelukt. Wel komt de KNMG in de een na laatste paragraaf met een aantal voorwaarden waaronder – als de patiënt volhoudt dat te willen – toch nog ruimte wordt geboden aan de alternatieve arts. De patiënt mag geen schade lijden en die schade wordt ook immaterieel uitgelegd: geen valse hoop, geen incomplete informatie, geen blokkeren van zinvolle reguliere behandelmethoden en nooit een reguliere diagnose ontkennen. Niet genoemd worden hier de financiële schade, de ondermijning van de patiënt-autonomie door het aanpraten van rare theorieën en verklaringen voor de ziekte. Ook misten wij bezorgdheid over de aanslag op de intellectuele status van het artseneroep door vakbroeders, die praten over meridianen, homeopathisch verdunde oertincturen, etherische en astrale lichamen en scheef staande wervels. Toch reduceert de KNMG met de door haar genoemde voorwaarden de speelruimte voor alternatieve artsen eigenlijk tot een virtuele ruimte. Dat is prachtig, maar wij moeten er rekening mee houden dat alternatieve artsen in deze paragraaf toch weer geen volledig verbod

op het beoefenen van hun geneeswijzen zullen lezen. In de praktijk en eventueel getoetst in jurisprudentie, te ontwikkelen door de KNMG-tuchtrechtspraak, zal moeten blijken of alternatieve artsen nu daadwerkelijk de KNMG zullen (moeten) verlaten. Hopelijk houden zij de eer aan zichzelf, want hun situatie is vergelijkbaar met die van homoseksuelen binnen sommige strenge christelijke kerkgemeenschappen: ze mogen lid zijn mits zij hun 'zondige' levenswijze maar niet in de praktijk brengen. En dat lukt natuurlijk bijna geen mens. De KNMG zal er geen schade door lijden, want ik durf de voorspelling aan dat velen die de KNMG verlieten omdat zij op dit cruciale punt jarenlang te weinig ruggengraat heeft getoond nu als lid zullen terugkeren en ik zou hen dat zelfs willen aanraden. (Gedragsregels zijn te downloaden vanaf www.knmg.nl.)

En nu de praktijk • Elk lid van de KNMG is gebonden aan de KNMG-gedragsregels, maar als een exodus van alternatieve artsen uit de KNMG uitblijft dan zal een proefproces binnen de Raad voor de tuchtrechtspraak KNMG duidelijkheid moeten scheppen. KNMG-directeur Wigersma wees er in Zwolle op dat de KNMG een Federatie is en geen eigen leden heeft. Royement zou onmogelijk zijn en moet worden overgelaten aan Orde, LHV en LAD. Zullen die zover durven gaan? Het royeren van leden is bij die organisaties bepaald geen traditie, zoals

ook de medisch-wetenschappelijke verenigingen tot nog toe jegens hun alternatieve leden een uiterst passief beleid hebben gevolgd. Toch zal er jurisprudentie moeten worden ontwikkeld willen de gedragsregels tot concrete resultaten gaan leiden. Anders vergaat het deze regels net als de Wet op de Uitoefening der Geneeskunde van Thorbecke, die op afstand de meest straffeloos overtreden wet uit de geschiedenis van onze rechtstaat werd, en dat zou voor onze beroepsgroep niet minder dan beschamend zijn.

En mocht de KNMG orde op zaken in eigen kring hebben gesteld, dan kan zij wellicht – haar erflaters als Molewater, Ramaer en Van Vollenhoven indachtig – de wet BIG weer eens ter discussie stellen. Die wet was bedoeld om de vrijheid van alternatieve genezers en de burger te vergroten, maar wie – anders dan de genezers en de ziektekostenverzekeraars - is daar tot nu toe ook maar een cent beter van geworden? Beroepstrots is geen luxe en geen schande en de prestaties van de hedendaagse geneeskunde rechtvaardigen een zelfbewuste opstelling. Het medisch vak is beslist te moeilijk en gevaarlijk om aan ongeschoolde leken over te laten. De KNMG zou ernaar moeten streven afschaffing van de te liberale wet BIG en de (her)verheffing van de geneeskunde tot een academisch beroep snel op de politieke agenda te krijgen. Op onze steun kan zij rekenen. ●